www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

Centre Number	Candidate Number	Name

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE LOCAL EXAMINATIONS SYNDICATE
in collaboration with
MINISTRY OF BASIC EDUCATION, SPORT AND CULTURE, NAMIBIA
International General Certificate of Secondary Education

AFRIKAANS AS A SECOND LANGUAGE 0548/01, 0556/01

Paper 1 Reading and Writing

October/November 2003

1 hour 30 minutes

Candidates answer on the Question Paper.
No Additional Materials are required.

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

Write your Centre number, candidate number and name in the spaces at the top of this page.
Write in dark blue or black pen in the spaces provided on the Question Paper.
Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.
The number of marks is given in brackets [ ] at the end of each question or part question.
At the end of the examination, fasten all your work securely together.

LEES EERS HIERDIE INSTRUKSIES

Skryf jou Sentrumnommer, kandidaatnommer en naam in die spasies bo-aan hierdie bladsy.
Skryf met ‘n donkerblou of swart pen in die spasies wat op die vraestel voorsien word.
Moenie krammetjies, skuifspelde, glanspenne, gom of flaterwater gebruik nie.

Beantwoord **alle** vrae.
Die aantal punte word tussen hakies [ ] aan die einde van elke vraag of deel van ‘n vraag gegee.
Maak seker aan die einde van die eksamen dat jou werk stewig vasgemaak is.

If you have been given a label, look at the details. If any details are incorrect or missing, please fill in your correct details in the space given at the top of this page.

Stick your personal label here, if provided.

For Examiner’s Use	
Part 1	
Part 2	
Part 3	
TOTAL	

This document consists of **14** printed pages and **2** blank pages.

University of Cambridge

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

Afdeling 1

Oefening 1: vrae 1–4

Lees die volgende inligting oor voëls en beantwoord vrae 1–4.

Interessante Voëlfeite

Daar is ongeveer 8 600 voëlspesies en hulle lewe in, op en bo omtrent enige oppervlak van die aarde, behalwe in die diepste oseane. Alhoewel voëls in vorm, grootte en kleur verskil, is die karakteristieke eenheid tussen voëls hulle vere. Dit is wat voëls uniek maak. Geen ander lid van die diereryk het vere nie.

Die pikkewyn en die kiwi is twee voorbeelde van voëls wat nie kan vlieg nie. Pikkewyne gebruik hul vlerke om mee te swem.

Die Afrika volstruis is met sy 2.5 m hoë liggaam van tot 13,5 kg die grootste lewende voël. Alhoewel hy nie kan vlieg nie, is hy die vinnigste kreatuur op twee bene en hy kan tot 70km/h hardloop.

Hoe kan voëls vlieg?

Omtrent elke deel van ‘n voël se liggaam is ontwerp vir vlieg. Hulle vlerk- en liggaamsvorm is vaartbelyn en die beenstruktuur is lig. Omdat vlieg baie energie verg, is voëls se longe uiters effektief en hul spysverteringstelsel is in staat om energie baie vinnig uit voedsel vry te stel.

Waarom word voëls nie moeg wanneer hulle vlieg nie?

Voëls gebruik baie energie om hul vlerke te klap. Om energieverbruik te verminder, is daar verskillende maniere van vlieg, soos seil en sweef, waartydens die vlerke nie geklap word nie. Wanneer ‘n voël sy vlerke moet klap, soos in ‘n skielike opstyg, verseker die spesiale asemhalingstelsel dat ekstra en groot hoeveelhede suurstof vrygestel word.

Het jy geweet?

Die volstruis lê die grootste eier van alle voëls.
Die kleinste voëltjie is die bykolibrie van Kuba, wat minder as 1,6g weeg.
Die wêreld se vinnigste dier is die voël. Een soort lewerik kan tot 300km/h in ‘n duikvlug behaal.

Die Arktiese swael is die kampioen langafstand-vlieër.
Tydens migrasie vlieg hulle dwarsoor die aarde en weer terug.

(Vertaal uit: Encyclopedia of Questions and Answers – Kingfisher)

www.xtrapapers.com

www.PapaCambridge.com

1 Waar op aarde sal jy geen voëls aantref nie?

....[1]

2 Noem **drie** soorte voëls wat nie kan vlieg nie.

....[1]

3 Hoe is 'n voël se beenstruktuur aangepas vir vlieg?

....[1]

4 Waar word die kleinste voëltjie op aarde gevind?

....[1]

[Totaal : 4]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

Oefening 2: vrae 5–8

Kyk na en lees die volgende grappies en beantwoord vrae 5–8.

A

"Moenie nou al gaan nie – my pa het die horlosie 'n uur vorentoe gedraai!"

D "Wat lyk jy so bek-af? vra Stoffel vir Koos. "Pla iets jou?"

"Probleme," sug Koos, probleme."

"En wanneer het die probleme van jou begin?"

"Die dag toe ek getroud is."

B

"Nou dat die skool gesluit het, wat gaan ek en Ma alles aanvang?"

C

"Daar's niks in my sakke nie – hulle's net vol gate!"

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

5 Kyk na grappie A.

Waarom het die seuntjie se pa die horlosie 'n uur vorentoe gedraai?

(i) ....

(ii) .... [2]

6 Kyk na grappie B.

Hoe weet ons dat die seuntjie nie weet hoe om homself besig te hou nie?

....

....[1]

7 Kyk na grappie C.

Wat is in die seuntjie se sakke?

....[1]

8 Lees grappie D.

Is Koos gelukkig getroud? Onderstreep slegs die korrekte antwoord.

Ja / Nee [1]

[Totaal : 5]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

Oefening 3: vrae 9–13

Lees die volgende artikel oor die gebruik van kruie en beantwoord vrae 9–13.

Kruie hou risiko in met operasies

‘n VERSKEIDENHEID kruie en selfs sommige vitamines kan ernstige probleme in operasiesale veroorsaak, iets wat neig om deesdae al hoe meer algemeen te raak.

‘n Reeks kruie-aanvullings – van die gewilde St. John-wortel en ginko biloba tot knoffel, gemmer, ginseng en selfs vitamine E – kan verhoogde bloeding tydens operasies veroorsaak, waarsku dr. Philip Miller, ‘n kliniese assistent-professor by New York se Universiteitskool vir Medisyne.

Dit is nie net tydens die operasie ‘n risiko nie, maar kan ook later tot komplikasies lei. Pasiënte in die operasiesaal bloei net so wanneer hulle asperine gebruik het,” sê dr. Miller. Dokters waarsku pasiënte gereeld om nie asperine te drink voor ‘n operasie nie omdat dit bloedstolling verhinder.

Kruie word as ‘n reël nie deur dokters voorgeskryf nie en die meeste mense ag dit ook nie as ‘n medisinale middel nie.

Kruie en vitamines het ‘n invloed op die werking van die liggaam, en nie altyd op ‘n positiewe manier nie, veral wanneer dit by chirurgie kom, sê die dokter.

Ginko biloba, wat mense gebruik om hul geheue te verbeter, kan spontane bloeding veroorsaak. Dit meng ook in met die liggaam se bloedstollingsproses.

Mense wat ‘n operasie moet ondergaan, word gewaarsku om nie riskante middels ten minste twee weke voor die tyd te neem nie.

“Dit is ‘n goeie idee om die inneem van alle middels, insluitend kruie, te staak voordat ‘n operasie ondergaan word,” sê Mindy Green, direkteur van die Kruienavorsingstigting. “Selfs sommige kossoorte kan met medikasies inmeng en bloeding veroorsaak.”

(Die Republikein : Donderdag, 7 Mei 2001)

www.xtrapapers.com

For Examiner's Use

www.PapaCambridge.com

9 Tot watter twee probleme kan die gebruik van kruie en sommige vitamines by pasiënt

(i) ....

(ii) .... [2]

10 Wat kan gebeur wanneer 'n pasiënt asperine voor 'n operasie drink?

....[1]

11 Haal 'n sinsdeel uit die leesstuk aan om te bewys dat mense nie kruiemiddels as medisyne sien nie.

....[1]

12 Noem een voordeel en een nadeel van Ginko biloba.

Voordeel: ....

Nadeel: .... [2]

13 Ongeveer hoe lank voor 'n operasie mag 'n pasient geen ander middels gebruik nie?

....[1]

[Totaal : 7]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

Afdeling 2

Oefening 1: vrae 14–16

Lees die onderstaande uittreksel oor aartappels en beantwoord vrae 14–16.

Aartappels

Aartappels kom oorspronklik van Peru in Suid-Amerika waar dit sommer wild groei. Agt-en-negentig soorte is reeds daar geïdentifiseer maar daar is nog nie met sekerheid bepaal of dit al die soorte is wat daar voorkom nie. Daar is duidelike bewyse dat die Inkas nie sou kon oorleef daarsonder nie. Die nasie het vir oorlewing getrek na die reuse Titicaca wat in die berge van Peru geleë is. Daar het hulle geen sukses gehad met die verbouing van hul stapelvoedsel, mielies en maniok nie, as gevolg van die hoogte bo seespieël – 12 500 tot 15 00 voet bo seevlak, om nie eers te praat van die uiterste temperature nie. Aartappels is gehard en rypbestand en het uitstekend geaard.

(Uit: Die Republikein, 7 Februarie 2002)

14 Uit watter land kom aartappels oorspronklik?

....[1]

15 Wat was die stapelvoedsel van die Inkas voordat hulle aartappels begin plant het?

....[2]

16 Waarom kon die Inkas nie voortgaan om hul stapelvoedsel te plant nie?

....[2]

[Totaal : 5]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

BLANK PAGE

www.xtrapapers.com

www.PapaCambridge.com

Oefening 2: vraag 17

Lees die volgende artikel oor aborsie en maak ‘n opsomming van nie meer as **70 woorde** nie gevolge wat ‘n aborsie moontlik op sommige vroue kan hê.

Aborsie nie al uitweg

Deur Lydia van der Merwe

‘n Vrou wat ‘n aborsie as ‘n kitsoplossing beskou, besef nie dat sy haarself uiteindelik baie leed op die hals haal nie. Dikwels word die besluit oorhaastig geneem.

Volgens Riekie van den Berg en Marita Ferreira by die Neo Birth Swangerskapkrisissentrum in Pretoria moet ‘n vrou wat ‘n aborsie oorweeg ‘n ingeligte keuse maak, en besef daar is mense wat by haar staan. “Ons verskaf al die inligting oor ‘n aborsie. Soos watter soorte daar is en watter gevolge dit emosioneel en fisiek kan hê.”

Aborsies vernietig verhoudings – tussen die ma en kind, die kind se ouers (90% gaan na die aborsie uitmekaar), die vrou en haarself en die vrou en God.

“Maar ons bespreek ook alternatiewe: enkelouerskap en aanneming. Ons wil niemand manipuleer nie. Ons wil net sê: dink goed. Moenie ‘n aborsie kies net omdat dit wettig en gratis is nie. Die vrou wat op die aborsie besluit, besef nie wat dit aan haar gaan doen nie. Een vrou het gesê dit is makliker om die baarmoeder skoon te maak as jou gewete: Wanneer dit verby is, voel jy verlig. Jy kan met jou lewe aangaan. Maar daarna kom die skok.”

Eers is sy kwaad vir die dokter, haar ouers, die biologiese pa, vir die Here. Daarna kom die selfverwyt en gevoel van verlies. Sielkundige probleme kan ontwikkel: ‘n lae selfbeeld, depressie, selfmoordneigings, nagmerries, kindermishandeling, eetversteurings, alkoholprobleme.

Riekie sê: “’n Vrou is geskape met ‘n natuurlike beskermingsdrang teenoor haar kind. Haar omstandighede kan so erg raak dat sy dit onderdruk. Maar na die aborsie is daar altyd ‘n gevoel van verlies. En daardie gaping word nooit gevul nie, al het sy later nog kinders.”

‘n Aborsie kan ook fisieke probleme veroorsaak. Soos onvrugbaarheid, doodgeboortes, infeksies en buisswangerskappe.

“Daar word gesê met die wettiging van aborsies is ‘n lansie vir vroueregte gebreek, maar aborsies steel vroue se vrugbaarheid en emosionele sekuriteit. Dit is ‘n aggressiewe daad teen die vrou se liggaam en is lynreg teen die natuur. Haar siel word in die proses uitgesuig.”

(Verwerk uit: Sarie, 7 Mei 1997)

www.xtrapapers.com

www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....[8]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

Oefening 3: vraag 18

Die onderstaande is 'n onderhoud wat jy met die bekende Vuyo Mbuli gevoer het. Lees die noukeurig deur en vul dan die vorm vir Vuyu Mbuli in.

DIE PASSIES VAN VUYO MBULI

Hy's die man wat Suid-Afrikaners soggens aan die gang kry met sy veeltalige aanslag op SABC2 se ontbytprogram, "Morning Live". Op die vraag waar Vuyo Mbuli (33) die tyd kry om ook nog elke dag die nuus op SAFM te lees én Sondagaande "News Hour" (SABC3) aan te bied, gee hy net sy kenmerkende laggie. Hy't in mense se harte gekruip met sy persoonlike aanslag.

SOKKER
Sport het my 'n groot les geleer: dis maklik om op die kantlyn te sit en skree dat die doelskieter eerder die bal met die binnekant van sy voet moes laat insny het. Dis moeiliker as jy self die doelskieter is.

KOS
Gee my enige dag *umngusho*, 'n Xhosa-gereg van stampmielies en bone, en beesstert of tong. Mmm … heerlik. Ek kook nie kos nie. As ek wel kos maak, is dit gebakte eiers en roosterbrood.

REIS
Veral in Suid-Afrika, en meer spesifiek daar by Chapman's Peak om op pad Houtbaai toe. Suid-Afrika is ongelooflik mooi. Soos jy sal agterkom, is my passie eintlik Suid-Afrika.

LEES
Ek lees alles waarop ek my hande kan lê. My vrou dink dat ek heeltemal bedot is om so baie te lees, maar boeke moet 'n mens inspireer. Op die oomblik lees ek Nelson Mandela se 'Long Walk to Freedom' vir die tweede keer en elke keer ontdek ek iets nuuts daarin.

(Uit: Sarie, 27 Junie 2001)

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

Persoonlike Gegewens
(Gebruik blokletters en waar van toepassing, merk met 'n "✘ ").

Naam en Van: ....

Ouderdom: ....

Geslag: ....

Beroep: ....

Huwelikstatus: Getroud ☐ Ongetroud ☐ Geskei ☐ Weduwee/Wewenaar ☐

Voorkeure (Skryf slegs een woord neer by elk van die volgende hoofde):

Kos: ....

Boek: ....

Merk telkens net 'n "✘" in die toepaslike blokkie:

		WAAR	**ONWAAR**
1	'n Goeie kok		
2	'n Vegetariër		
3	Humoristies		
4	Hou nie van reis nie		
5	Kritiseer nie ander mense nie		

[6]

www.xtrapapers.com
www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

Afdeling 3

Oefening 1: vraag 19

Jou vriendin, wat baie besig is, skryf die volgende briefie in skooltyd aan jou.

10 September 2003

Sam, GROOT asseblief, HELP!

Jong, ek het nie tyd nie en is regtig in die nood. Daarom vra ek, wees tog so gaaf en skryf 'n kennisgewing wat ons voor eenuur op die kennisgewingbord kan sit.

Die absoluut fantastiese orkes, Savannah, tree vanaand om 20:00 in ons skoolsaal op en almal is baie welkom.

Die kaartjies kos R5 vir studente en R10 vir volwassenes. Die studenteraad sal die kiosk beman, so niemand moet by die huis eet nie!

Na die tyd sal CD's en kassette te koop wees met die ouens se handtekeninge daarop. Lekker, né? Hulle sal ook agterbly om met ons te gesels.

Duisende dankies – ek skuld jou!
Nicky

Skryf nou hierdie **kennisgewing** om die konsert te adverteer in nie meer as 70 woorde nie. Let op na die vorm van die kennisgewing!

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

[9]

www.xtrapapers.com

www.PapaCambridge.com

For Examiner's Use

Oefening 2: vraag 20

Jy het onlangs 'n konsert bygewoon. Skryf 'n **verslag** daaroor vir jou skoolkoerant. Gee aan d volgende punte aandag:

- Sê watter soort konsert dit was / wie opgetree het;
- Beskryf die gehoor en hulle reaksies;
- Gee jou eie indruk / opinie van die konsert;
- Sê of jy dink ander mense die konsert moet bywoon en waarom / waarom nie.

Jou verslag moet ongeveer 150 woorde beslaan.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....[12]

www.xtrapapers.com

BLANK PAGE

www.PapaCambridge.com